

Høring - forslag til nytt inntektssystem for kommunene.

Høringsfrist: 01.03.2016

Høringsinnspill fra Meløy SP.

1.

«Det er et mål for denne regjeringen at innbyggere over hele landet skal ha et likeverdig tjenestetilbud.»jrf Høringsnotat s.11

Meløy senterparti er positive til regjeringens mål om et likeverdig tjenestetilbud. Inntektssystemet skal være et nasjonalt økonomistyringsverktøy for å sikre denne måloppnåelsen. Det skal fordele inntekter og utgifter på en rettferdig måte for å legge til rette for økonomiske betingelser slik at alle innbyggerne i vårt land får et likeverdig tjenestetilbud.

I forslaget går regjeringen motsatt vei. Midlene omfordeles på en slik måte at de små kommunene over 3000 innbyggere og mellomstore kommunene taper inntekt til fordel for de største kommunene. Det kommer i konflikt med stortingsflertallets mål for samfunnsutvikling. Totalvirkningen av omleggingen av inntektssystemet for kommunene, blir som KS har vist, en favorisering av de største kommunene. De 10 største kommunene får mer enn 890 millioner kroner i økte overføringer. Oslo alene en økning på 402 millioner kroner. Selv om midlene fortsatt skal være i systemet, så vil ca 320 kommuner få reduserte overføringer. Omleggingen legger opp til sentralisering og nye forskjeller i levekår i ulike deler av landet.

Meløy senterparti mener forslagene vil øke ulikhetene i Kommune-Norge. Målet og forslaget om nytt inntektssystem for *et likeverdig tjenestetilbud.*»jrf Høringsnotat s.11 vil dermed gi motsatt effekt.

Dette kommer også på toppen av kutt i rammeoverføringen til Nordland fylkeskommune på 284 millioner kroner. Noe som vil gå ut over videregående skoler og samferdsel.

2.

I prosessen rundt kommunestruktur foreslås det fra departementet at kommuner som vedtar kommunesammenslåing innen 1. juli 2016, ikke skal berøres av omleggingen men at dagens økonomiske rammer skal legges til grunn for å sikre en forutsigbar fremtid for kommunene. Inndelingstilskuddet, som betyr at sammenslåtte kommuner får beholde overføringene til hver av de sammenslåtte kommunene i 20 år, 15 år fullt ut og med nedtrapping de siste 5 årene, skal gis uavhengig av virkningene ved omlegging av basistilskuddet og småkommunetilskuddet.

Regjeringens forslag må forstås som et sterkt press for å få hastvedtak om kommunesammenslåinger. Meløy senterparti mener det er politisk uakseptabelt å legge opp til

reduerte overføringer til kommunene for å få gjennomført en kommunestruktur som har minimal støtte i Norges befolkning.

3.

Det fremmes forslag til endringer i inntektssystemet som er rettet inn mot kommunereformen. Departementet begrunner sine forslag med at systemet skal endres for ikke lenger å tilgodese små kommuner som frivillig velger å stå alene.

«Etter departementets vurdering bør ikke kommuner kompenseres for frivillige smådriftsulemper på kommunenivå. Det foreslås derfor at det gjøres endringer i kompensasjonen for smådriftsulemper i inntektssystemet, slik at det ikke lenger blir gitt full kompensasjon for frivillige smådriftsulemper gjennom basiskriteriet. Basiskriteriet dekker i hovedsak administrative kostnader i kommunen. Det skal fortsatt gis full kompensasjon for smådriftsulemper på tjenestenivå grunnet bosettingsmønster.»

Meløy senterparti ser med bekymring på at regjeringen bruker Inntektssystemet som et ledd i prosessen rundt fremtidig kommunestruktur. Når kommuner ikke er frivillige og heller ikke ønsker kommunesammenslåing så er det ikke riktig å bruke økonomiske insentiver for å presse kommuner.

Regjeringens forslag til inntektssystemet for kommunene skal behandles av Stortinget i juni 2016, samtidig som regjeringens frist for oppsummering av kommunereformen i kommunene går ut. Dette betyr at kommunene ikke vil være kjent med hvilke deler av regjeringens forslag som blir vedtatt av Stortinget. Meløy senterparti mener en så viktig oppsummering/avgjørelse ikke kan forsvares når den vesentlige økonomiske forutsetning ikke ligger til grunn. De kommuner som har åpenbart ufrivillige smådriftsulemper skal kompenseres for dette, mens de som tar på seg frivillige smådriftsulemper ikke skal bli straffet økonomisk for dette.

Frivillige smådriftsulemper definerer administrative kostnader knyttet til å drive en egen kommune som en frivillig kostnadsulempe som ikke lenger skal kompenseres fullt ut. I Kap. 5 presiseres koblingen mellom Inntektssystemet og Kommunereformen: *”Kommunestørrelse er i mange tilfeller en frivillig kostnadsulempe og det bør derfor ikke gis full kompensasjon for utgifter til å administrere kommunen.”*

Meløy senterparti har så lang fulgt anmodningen fra regjeringen om å utrede muligheten for endring av struktur. Kommunen har sett på og fått utredet de muligheter som finnes. Kommunen har også tatt ”nabopraten” og så langt sett grundig på muligheter og utfordringer. Meløy senterparti vil fatte et endelig vedtak i juni.

Meløy senterparti mener det er svært urimelig at dersom man ved slutten av prosessen og på bakgrunn av opplysningene som er fremkommet i arbeidet viser at man fortsatt kan bestå som egen kommune med gode tjenester, skal bli straffet ved at kompensasjonen av smådriftsulempene skal fjernes.

4.

Kostnadsnøkklene i utgiftsutjevningen er justert på en måte som rammer små kommuner. Det heter bl.a. i Kap 4 at "I dag ivaretas variasjoner i bosettingsmønster i inntektssystemet gjennom kriteriene **sone** og **nabo**. Sone- og nabokriteriene sier noe om avstand innad i kommunen, og fanger opp at for enkelte tjenesteområder er det merkostnader knyttet til spredt bosetning. Begge kriteriene tar utgangspunkt i grunnkretsene alle kommuner er inndelt i, men fanger opp litt ulike forhold ved bosettingsmønsteret i kommunene".

Utgiftutjevningen er delt opp i underkapitler hvorav hvert av disse områdene har egne kostnadsnøkler:

- Grunnskole
- Pleie og omsorg
- Barnehage
- Kommunehelsetjeneste
- Barnevern
- Sosialhjelp
- Administrasjon, landbruk og miljø

Meløy senterparti ønsker ikke en ytterligere svekkelse av de distriktpolitiske virkemidlene i inntektssystemet ved at sone- og nabo-kriteriene blir redusert. Vi har også merket oss at innbyggerkriteriene har økt på bekostning av de to forannevnte kriteriene. Dette vil ytterligere svekke distriktsprofilen og styrke de større kommunene på bekostning av de små. Meløy kommune består av sterke og gode kretser og har ikke ønske om at disse skal svekkes pga en urimelig kriterie og kostnadsnøkkel.

5.

I kap 5. heter det: *Kommunenes verdi på strukturkriteriet (dvs reiseavstander) gir en indikasjon på i hvilken grad smådriftsulempene kan ses på som frivillige eller ufrivillige. Der avstandene er store er smådriftsulempene i større grad ufrivillige, mens det for kommuner med korte avstander kan argumenteres for at smådriftsulempene er frivillige. Strukturkriteriet kan dermed benyttes for å differensiere basistilskuddet i utgifts utjevningen, slik at ikke alle kommuner lenger får full kompensasjon for smådriftsulemper".*

En har komponert et nytt kriterium som går ut på reiseavstand til nærmeste 5000 innbyggere. I vedlegg 1 "Kommunenes verdi på strukturkriteriet" går det fram at gjennomsnittlig reiseavstand fra Meløy er 22,6 km. Dette er et lite nyansert kriterium som kun viser gjennomsnittlig avstand for innbyggerne i Meløy. Reisetid og ulemper som Ferge/Hurtigbåt/Buss – Korrespondanse ulemper fremkommer ikke og bør vektlegges i en slik vurdering.

6.

Virkningen for Meløy Kommune

«Endring av kostnadsnøkklene ved grenseverdi på 25,4 km (basiskriterium) og samlet utslag gir Meløy kommune alene et tap på hele **5.273 mill** kroner sammenlignet med utgifts utjevningen (rammetilskuddet) for 2016. Hovedårsaken til dette er at vektingen av sone- og nabokriteriet i inntektssystemet gis lavere vekt enn dagens inntektssystem. Dette betyr i klartekst at vi vil få redusert kompensasjon for avstandene innad i kommunen, som igjen betyr at desentralisert tjenestestruktur vektlegges lavere.

Meløy senterparti mener at vår unike kommunestruktur, basert på antall innbyggere, geografiske forhold og samferdsels/kommunikasjonsmessige utfordringer og historie helt klart gjør at de foreslåtte endringene får kritiske konsekvenser for tjenesteproduksjonen til våre innbyggere. Vi mener en kompenserende faktor må på plass for å ta hensyn til våre spesielle utfordringer. Ved en allerede anstrengt kommuneøkonomi vil ytterligere kutt gi dramatiske følger for driften av våre tjenester innen bla helse/omsorg og skole.

Meløy senterparti mener forslagene til oppdateringen av kostnadsnøkklene i for sterk grad er sentraliserende og legger opp til en tvangsmessig strukturendring av tjenester innen kommunegrensen. Meløy kommune har spredt grunnskolestruktur og eldreomsorg, slik at man kan motta tjenester i nærsamfunnet uten betydelige avstands og tidsulemper.

Kommunikasjonsmessig er det ikke tilrettelagt for å sentralisere disse tjenestene og avstand vil gjøre dette svært utfordrende for innbyggerne. Vi mener det beste vil være og fortsatt kunne tilby tjenester desentralisert. Vi stiller spørsmål om departementet i det hele tatt har tatt en konsekvensutredning av forslaget.

På bakgrunn av dette støtter ikke Meløy senterparti departementets forslag til justeringer.

Meløy senterparti ber departementet klargjøre hvordan mulig inntektsbortfall som konsekvens av endringer i inntektssystemet skal kompenseres.

Meløy Sp

v/leder

Jim Helge Andersen

Engavågen 29.02.16